A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – A kulturális örökség európai éve (2018)

(2017/C 088/03)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

— tekintettel a kulturális örökség európai évéről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra vonatkozó európai bizottsági javaslatra ([1]),

I. **POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

1. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy 2018 legyen a „kulturális örökség európai éve", és egyetért az évhez kapcsolódó általános és specifikus célkitűzésekkel;

2. úgy véli, hogy egy, a kulturális örökséggel foglalkozó európai év jó lehetőséget teremt arra, hogy helyi szinten is felhívjuk a figyelmet a kulturális örökség védelmének fontosságára, szélesebb körben tájékoztassuk erről az embereket és hozzájáruljunk a páneurópai szinten közös célok megvalósításához ([2]). Emellett az európai évnek elő kell segítenie a hatékony irányítási rendszerek fejlesztése, a városfejlesztés és a táj átalakításával kapcsolatos kockázatok enyhítésében nyújtott segítség, valamint a tiltott ásatások és a kulturális értékek illegális kereskedelme elleni küzdelem terén bevált módszerek megosztását is;

3. jövőképet is felvázoló, átfogó megközelítést szorgalmaz a 2018-as európai év kapcsán, amely véleménye szerint jó alkalmat teremt az „egység a sokféleségben" uniós mottó megerősítésére is. Az RB megismétli, hogy támogatja a kulturális örökség 2018-as európai évét. Ennek keretében kész részt venni annak az európai irányítócsoportnak a munkájában is, amelyet az Európai Bizottság kíván felállítani a 2018-as európai év kapcsán;

4. úgy véli, hogy a kulturális örökség megünneplése és az arról való megemlékezés segít az európaiaknak egymás kölcsönös megértésében, serkenti a kreativitást és megerősíti az aktív polgárságot. Nagyon fontos tehát a kultúra és a kulturális örökség népszerűsítése, hogy megerősítsük az európai identitást és demokratikus értékeket, illetve hozzájáruljunk a társadalmi és gazdasági kohézióhoz. Ennek kapcsán a természetvédelmi területeket is a kulturális örökség részének kell tekinteni;

5. üdvözli, hogy a kultúrát a helyi és regionális fejlesztés eszközeként ismerik el, illetve hogy elismerik a többszintű kormányzáshoz és a kulturális örökség kezeléséhez kapcsolódó innovatív modellek értékét. Hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a koordinátorok tagállami szinten történő kinevezésekor teljes mértékben tiszteletben kell tartani az egyes tagállamok kormányzati struktúráit, ideértve a föderális struktúrákat és/vagy a jogalkotási jogkörrel rendelkező régiókat/városokat;

6. ismételten felhívja a figyelmet a táj mint a természeti és kulturális örökség alapvető alkotóeleme jelentőségére, mely erőteljesen befolyásolja az európai polgárok kulturális identitását; ezért úgy véli, hogy az Európai Tájvédelmi Egyezménnyel és az európai kulturális menetrenddel összhangban a kulturális örökség európai évének (2018) általános céljait – a fenntartható kulturális turizmus előmozdítását célzó regionális és helyi kulturális stratégiák formájában – ki lehetne bővíteni egy, a területfejlesztéshez kapcsolódó fajsúlyos elemmel;

7. azt reméli, hogy a kulturális örökség európai éve (2018) lendületet ad a kulturális turizmushoz kapcsolódó kis- és középvállalkozások támogatását célzó COSME programban rendelkezésre álló finanszírozás növeléséhez;

8. arra számít, hogy a turizmus, különösen a kultúrával és örökséggel kapcsolatos turizmus fontos szerepet játszik majd 2018-ban, mivel ma Európa egyik leggyorsabban növekvő gazdasági ágazata, amely a globális növekedés és fejlődés hajtóereje, több millió munkahelyet teremt, élénkíti a kivitelt és a beruházásokat, valamint megváltoztatja az emberek életét;

9. hangsúlyozza a kultúra jelentőségét, mely az egyik legfontosabb tényező a turisztikai vonzerő szempontjából, és szorgalmazza Európa kulturális és természeti örökségének támogatását régióinkban, városainkban és vidéki területeinken, amelyek mindegyike sokféleségünkről tanúskodik, továbbá a jobb hozzáférhetőség biztosítását a nehezen elérhető területekhez, ilyenek például a vidéki, hegyvidéki régiók vagy szigetek;

10. emlékeztet rá, hogy az új uniós városfejlesztési menetrendek célja, hogy javítsák a (nagy)városokban az életminőséget és újfajta „városi" kormányzást fejlesszenek ki. Hangsúlyozza, hogy azokhoz a további témakörökhöz, amelyekhez integrált politikai megközelítésekre van szükség – ilyen például a kulturális és az idegenforgalmi dimenzió, a részvétel új, inkluzív formái, az innováció és az „intelligens városok" figyelembevétele a városfejlesztésben – szintén partnerségeket kellene kialakítani ([3]);

([1]) COM(2016) 543 final.
([2]) COR-2014-05515-00-00-AC-TRA.
([3]) COR-2015-05511-00-01-AC-TRA.

11. kiemeli a kulturális örökség és a vidékfejlesztés közötti szoros kapcsolatot, és arra kéri a vidéki területeket, hogy fejlesztési stratégiáikban fordítsanak nagyobb figyelmet a kulturális örökségre, mivel az hozzájárul a munkahelyek megőrzéséhez és létrehozásához, a mezőgazdasági vállalkozások támogatásához, a kultúrtájak védelméhez, valamint a vidéki művészet és kézművesség támogatásához;

12. megismétli, hogy adott esetben előnyökkel járhat, ha az európai területi együttműködési csoportosulásokat (EGTC) többszintű kormányzási projektekhez használják, amelyek így minden releváns szereplő számára lehetővé teszik, hogy részt vegyenek egy határon átnyúló vagy euroregionális terület irányításában ([4]), és serkentik az együttműködést a kultúra terén, ideértve az anyagi és a szellemi kulturális örökséget is. Ennek ráadásul kedvező továbbgyűrűző hatásai lehetnek más olyan ágazatokra is, mint az idegenforgalom és az ipar;

13. megismétli, hogy támogatja az európai kulturális fővárosok és az Európai Örökség cím kezdeményezéseket, amint az Európai Örökség Napokat és az Európai Unió Kulturális Öröksége díjat is, és hangsúlyozza, hogy szoros szinergiákat kell teremteni ezek és a 2018-as európai év keretében megvalósuló tevékenységek között;

14. megjegyzi, hogy bár az európai éveket támogató tevékenységek európai szintű társfinanszírozása az éves vagy többéves alapon történő prioritásmeghatározás meglévő lehetőségein belül van, és meglévő programokhoz kapcsolódik, a rendelkezésre álló költségvetési keret nagyságát nagyban befolyásolja, hogy az egyes európai évekhez milyen politikai fókuszt választanak. Mindez oda vezet, hogy az egyes európai évek között nagyon jelentősen ingadozik a finanszírozás szintje, ami adott esetben veszélyeztetheti az adott európai év céljainak elérését;

15. megismétli, hogy globalizálódó világunkban a kultúra meghatározhatja, hogy egy adott térség mennyire vonzó és versenyképes a vállalkozások, a befektetők, valamint a kreatív és vállalkozó szellemű egyének számára;

16. úgy véli, hogy a kulturális örökség európai éve (2018) fontos mérföldkőnek számít a nemzetközi kulturális kapcsolatokkal foglalkozó uniós stratégia megerősítésének szempontjából ([5]);

17. üdvözli, hogy az örökségnek a külkapcsolatok terén betöltött szerepe kapcsán a fő hangsúlyt a Közel-Keletre helyezik, hiszen ezt a régiót súlyosan érinti a kulturális kincsek bizonyos konfliktusövezetekben történő szándékos megsemmisítése. Egyetért azzal, hogy az európai szomszédságpolitika és a keleti partnerség országaival is kulturális együttműködésre kell törekedni;

18. véleménye szerint nagyon fontos, hogy a fiatalok ismerjék és értékeljék kulturális örökségüket, és azt identitásuk részének tekintsék. Úgy véli, hogy az európai kulturális örökséget és annak sokszínűségét proaktívabb megközelítéssel kell népszerűsíteni a fiatalok és a gyerekek körében; ezért azt ajánlja, hogy az iskolai tananyag tartalmazza az európai művészettel, zenével, színházzal és filmmel kapcsolatos ismeretek elemeit, a kontinens anyagi és szellemi kulturális örökségével kapcsolatos ismeretek javítása érdekében;

19. továbbra is úgy gondolja, hogy már kiskortól – az iskolai oktatás keretében, illetve a szabadidőben – el kell kezdeni a kulturális és kreatív készségek elsajátítását, ez ugyanis képessé teszi a fiatal nemzedékeket arra, hogy maradéktalanul élvezzék a kultúrához való hozzáférés új formáit ([6]);

20. úgy véli, hogy a kulturális örökség európai éve (2018) csak akkor lesz sikeres, ha az ahhoz kapcsolódó rendezvények minél több ember számára elérhetőek lesznek – ugyanis ezzel garantálható, hogy azokon minél többen részt is vegyenek ([7]);

21. leszögezi, hogy részt kíván venni egy átfogó kommunikációs stratégia kialakításában, illetve a kapcsolódó konferenciák, egyéb rendezvények és kezdeményezések megszervezésében, valamint a polgárok és az érdekelt felek szerepvállalásának elősegítésében;

22. szeretné, ha egy aktívabb európai uniós média-, audiovizuális és informatikai politika foglalkozna Európa kulturális és nyelvi örökségének támogatásával;

23. úgy véli továbbá, hogy létre kell hozni a világörökségi városok európai hálózatát, e városokat az európai polgárok közös örökségének kell tekinteni, és egyedi intézkedéseket kell hozni a megőrzésükre és a népszerűsítésükre;

([4]) CDR371-2011_FIN_AC.
([5]) JOIN(2016) 29 final.
([6]) CDR 2391/21012 fin.
([7]) CDR3952-2013_00_00_TRA_AC.

24. utasítja az elnököt, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, valamint az Európai Tanács elnökének és a szlovák elnökségnek.

II. **MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK**

Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a kulturális örökség európai évéről

1. módosítás

0. preambulumbekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	*Az RB módosítása*
	Ahogy az az Európai Unió Alapjogi Chartájában is szerepel, az Európai Unió hozzájárul az emberi méltóság, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás oszthatatlan és egyetemes értékeinek megőrzéséhez és továbbfejlesztéséhez, tiszteletben tartva az európai népek kultúráinak, nyelveinek és hagyományainak sokféleségét.

Indokolás

Magától értetődő.

2. módosítás

(4) preambulumbekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	*Az RB módosítása*
Ahogyan „A kulturális örökség integrált európai megközelítése felé” című közleményében ([8]) az Európai Bizottság kiemeli, a kulturális örökség a jövő generációi számára letétben tartott közös erőforrásokat és javakat jelenti, amely generációkról való gondoskodás valamennyi érdekelt fél közös felelőssége.	Ahogyan „A kulturális örökség integrált európai megközelítése felé” című közleményében ([8]) az Európai Bizottság kiemeli, a kulturális örökség a jövő generációi számára letétben tartott közös erőforrásokat és javakat jelenti, amely generációkról való gondoskodás valamennyi érdekelt fél közös felelőssége. ***Ebben az értelemben a Szerződés 36. cikke nem zár ki behozatalra, kivitelre vagy tranzitárukra vonatkozó tilalmakat vagy korlátozásokat a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelmére hivatkozva.***
([8]) A Bizottság 2014. július 22-i közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A kulturális örökség integrált európai megközelítése felé, COM(2014) 477 final.	([8]) A Bizottság 2014. július 22-i közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A kulturális örökség integrált európai megközelítése felé, COM(2014) 477 final.

Indokolás

Emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti kulturális kincsekhez tartozó árukra nem vonatkoznak az áruk szabad mozgására vonatkozó uniós szabályok.

3. módosítás

(11) preambulumbekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	*Az RB módosítása*
A kulturális örökség fontos szerepet tölthet be a közösségi kohézió szempontjából olyan időszakban, amikor a kulturális sokszínűség fokozódik az európai társadalmakban. A kulturális örökséggel kapcsolatos szakpolitikák új, participatív és interkulturális megközelítései, valamint a minden kulturális örökségnek egyenlő méltóságot tulajdonító oktatási kezdeményezések fokozhatják a bizalmat, a kölcsönös elismerést és a társadalmi kohéziót.	A kulturális örökség fontos szerepet tölthet be a közösségi kohézió szempontjából olyan időszakban, amikor a kulturális sokszínűség fokozódik az európai társadalmakban. ***A Európai Örökség címmel kitüntetett helyeknek erős európai kötődésük van, hiszen az európai történelemben játszott szerepük miatt választották ki őket. Ilyen minőségükben európai eszméket és értékeket, illetve az európai történelmet és integrációt szimbolizálják, és közelebb hozzák egymáshoz az Európai Uniót és annak polgárait. Az európai kulturális fővárosokkal együtt erősítik az európaiakban azt az érzést, hogy közös kulturális térséghez tartoznak. Ezért törekedni kell arra, hogy ezek, illetve a kulturális örökség európai éve egymást kiegészítő kezdeményezések legyenek.*** A kulturális örökséggel kapcsolatos szakpolitikák új, participatív és interkulturális megközelítései, valamint a minden kulturális örökségnek egyenlő méltóságot tulajdonító oktatási kezdeményezések – ***amellett, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 13. cikkének megfelelően tiszteletben tartják a művészet szabadságát*** – fokozhatják a bizalmat, a kölcsönös elismerést és a társadalmi kohéziót.

Indokolás

Az Európai Örökség cím és az európai kulturális főváros kezdeményezés is fontos eszközt jelent a kulturális örökség helyi és regionális szintű népszerűsítésében, ezért a határozatban megfelelő elismeréssel kell szólni róluk. Ugyanez vonatkozik a művészet szabadságára is, amely az európai kreativitás egyik sarokköve.

4. módosítás

a 2. cikk (2) bekezdésének k) pontja

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	*Az RB módosítása*
az Unió és a tagállamok közötti szinergiák ösztönzése, ideértve a kulturális javak illegális kereskedelmének megakadályozását célzó kezdeményezések fokozását is.	az Unió és a tagállamok közötti szinergiák ösztönzése, ideértve ***az engedély nélküli ásatások és*** a kulturális javak illegális kereskedelmének megakadályozását célzó kezdeményezések fokozását is.

Indokolás

A régészeti lelőhelyek illegális ásatások révén történő tönkretétele felbecsülhetetlen károkat okoz az európai kulturális örökség terén.

5. módosítás

4. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	*Az RB módosítása*
***Nemzeti* szintű koordináció**	***Tagállami* szintű koordináció**
Minden tagállam kinevez egy ***nemzeti*** koordinátort, aki a kulturális örökség európai évében való részvétel megszervezéséért felelős. A koordinátor gondoskodik a releváns tevékenységek ***nemzeti*** szintű koordinálásáért.	***A nemzeti, regionális és helyi kormányzati szint jogköreit teljes körűen tiszteletben tartva minden*** tagállam kinevez egy koordinátort, aki a kulturális örökség európai évében való részvétel megszervezéséért felelős. A koordinátor gondoskodik a releváns tevékenységek ***tagállami*** szintű koordinálásáért.

Indokolás

A tagállami koordinátorok kinevezésekor teljes körűen tiszteletben kell tartani a szövetségi állami struktúrákat és a szubnacionális kormányzati szinteket.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Markku MARKKULA